

Мехович Єлізавета Сергіївна. Аспірант PhD. Кафедра економіки бізнесу і міжнародних економічних відносин, +38 0633939743, liza.mehovich@gmail.com
Національний технічний університет «Харківський політехнічний інститут»

СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ РИНКУ КРИПТОАКТИВІВ В УКРАЇНІ ТА ПЕРСПЕКТИВИ ТРАНСФОРМАЦІЇ ГЛОБАЛЬНОЇ ФІНАНСОВОЇ СИСТЕМИ

Анотація. В статті розглянуто сучасні тенденції ринку криптоактивів та перспективи трансформації глобальної фінансової системи. Зазначено, що питанням розвитку ринку криптоактивів у світі і в Україні присвячені чисельні публікації, але низка питань, пов'язаних з регулюванням та використанням криптоактивів в інтересах держави, потребують свого вирішення. Немає однозначної думки вчених, економістів та урядовців стосовно перспектив трансформації фінансового середовища. Показано, що електронні гроші представляють еквівалент реальних грошей, що зберігаються в електронному гаманці. Електронний гаманець - пристрій або програмне забезпечення, де можна зберігати електронні гроші та користуватися ними: оплачувати товари та послуги, переводити іншим користувачам, міняти на готівку та на безготівкові кошти. В Україні термін "електронний гаманець" затверджений Законом про платіжні послуги та визначений як "акаунт для обліку, зберігання електронних грошей та здійснення операцій з ними". Обґрунтовано, що e-money, випущені емітентом електронних грошей для виконання платіжних операцій, — це інструмент безготівкових розрахунків у національній платіжній валюті. Власник електронних грошей за допомогою спеціального програмного забезпечення може купувати товари, перераховувати ці гроші іншим особам, змінювати їх на інші електронні гроші, дарувати їх. А також може отримувати e-money від інших осіб. За фактом, це повноцінні гроші, які можуть звертатися нескінченно. Якщо власник електронних грошей захоче їх перетворити на готівку чи безготівку, він звертається до банку. Банк виконує конвертацію.

Ключові слова: ринок криптоактивів, глобальна фінансова система, електронні гроші, електронний гаманець, електронні гроші, конвертація.

Mekhovich Yelyzaveta. PhD student. Department of Business Economics and International Economic Relations.. Tel. +38 0633939743. E-mail: liza.mehovich@gmail.com
National Technical University "Kharkiv Polytechnic Institute"

CURRENT TRENDS OF THE CRYPTOASSETS MARKET IN UKRAINE AND PROSPECTS FOR THE TRANSFORMATION OF THE GLOBAL FINANCIAL SYSTEM

Referensis. The article examines the current trends of the cryptoassets market and the prospects for the transformation of the global financial system. It is noted that numerous publications are devoted to the development of the cryptoassets market in the world and in Ukraine, but a number of issues related to the regulation and use of cryptoassets in the interests of the state need to be resolved. There is no unequivocal opinion of scientists, economists and government officials regarding the prospects for the transformation of the financial environment. It is shown that electronic money represents the equivalent of real money stored in an electronic wallet. An electronic wallet is a device or software where you can store electronic money and use it: pay for goods and services, transfer to other users, exchange for cash and non-cash funds. In Ukraine, the term "electronic wallet" is approved by the Law on Payment Services

and is defined as "an account for recording, storing electronic money and carrying out transactions with it". It is justified that e-money, issued by the issuer of electronic money for payment transactions, is a tool for non-cash payments in the national payment currency. With the help of special software, the owner of electronic money can buy goods, transfer this money to other people, exchange it for other electronic money, give it as a gift. And can also receive e-money from other people. In fact, this is full-fledged money that can be used indefinitely. If the owner of electronic money wants to turn it into cash or non-cash, he applies to the bank. The bank performs the conversion.

Keywords: *crypto assets market, global financial system, electronic money, electronic wallet, electronic money, conversion.*

Постановка проблеми. Цифрові валюти, особливо криптовалюти, мають цілий ряд постноваторських (post-innovation) проблем, які виникли після їхнього широкого впровадження та зростання популярності. Це пов'язано з їх унікальними властивостями та швидким розвитком технології блокчейн, яка є їхньою основою. Феномен цифрових валют полягає в їхній децентралізованій природі, незалежності від традиційних фінансових інститутів і можливості трансформації глобальної фінансової системи. Для цифрових валют характерна відсутність єдиних правил регулювання, вони функціонують у глобальному просторі, де різні країни мають свої підходи до регулювання. Це створює правову невизначеність, що може ускладнювати розвиток ринку криптовалют.

Метою дослідження є аналіз сучасних тенденцій ринку криптоактивів та визначення перспектив трансформації глобальної фінансової системи.

Останні публікації. Питанням розвитку ринку криптоактивів у світі та в Україні присвячені чисельні публікації [1-23]. Вони охоплюють широкий спектр проблем від тлумачення до обігу, моделей регулювання криптовалютних ринків, оподаткування, тощо. Для України останніх років характерні дискусії щодо підходів до визначення природи та сутності криптоактивів та закріплення принципових положень щодо легалізації криптоактивів у діючому законодавстві.[1-13]. Питання теорії і практики обігу криптоактивів присвячені праці закордонних дослідників, таких як Triple A. [19], Haber S. [20], Stornetta W. S. [20], Liu Y.[21], Tsyvinski A. [21], Yatsyk T. [22] та інші. В числі вітчизняних дослідників – Белопольський М. Г., Горда О.С., Гудзь Г. О., Ерастов В. І., Макурін А. А., Шагоян С. М., Ярова К.О., Яцик Т.В. та інші також займаються дослідженням криптоактивів. В цілому криптоактиви привертають значну увагу вчених, дослідників та урядів та проблема

їх подальшого розвитку залишається. Ціла низка питань, пов'язаних з регулюванням та використанням криптоактивів в інтересах держави, потребують свого вирішення. Немає однозначної думки вчених, економістів та урядовців стосовно перспектив трансформації фінансового середовища.

Викладення основного матеріалу дослідження. За даними Chainalysis, Україна займає 3 місце в глобальному індексі використання криптоактивів на 2022 рік, з балом 0.694 [24]. Найпопулярніші цифрові активи використовуються в ринках, що розвиваються, для переказу грошей та збереження заощаджень. Україна має високий рівень цифрової обізнаності населення та одну з найбільших спільнот блокчейн-розробників у світі, що дозволило їй зайняти високе місце в рейтингу. Приблизно 6,5 мільйонів українців, або 14,52% від загальної кількості населення, володіють криптоактивами, за даними TripleA [25].

Віртуальна валюта, за визначенням Департаменту фінансових послуг штату Нью-Йорк — це будь-який тип цифрової сутності, який використовується як засіб обміну чи зберігання вартості в цифровому форматі. Віртуальну валюту слід розуміти широко, включаючи цифрові одиниці обігу з одним адміністратором або без центрального сховища, які є децентралізованими і створені (отримані) в результаті виробничих або обчислювальних операцій. Податкове управління США (IRS) – управління, що входить до складу Міністерства фінансів США та одне з найбільш ефективних у світі організацій по управлінню в області налогообкладення – зазначає, що віртуальну валюту можна використовувати для оплати послуг і товарів, а також для інвестування. Не випадково Стейблкойн USDT, прив'язаний до курсу американського долара, фактично створив непідвладну Вашингтону фінансову систему і допомагає країнам обходити санкції США. Як стало відомо, USDT використовують для обходу санкцій та обмежень у міжнародній торгівлі, а також для забезпечення безпеки операцій. Тобто в цьому випадку йдеться про непідвладну США децентралізовану фінансову систему, що копіює функції долара. Так, великі металургійні холдинги, судячи з непрямих даних, використовують USDT для платежів із Китаєм, де з 2021 року вся крипта оголошено поза законом, зокрема і стейблкойни. [26]

Транзакції, які відбуваються під час обміну та використання віртуальної валюти, не залежать від банківської системи, тому громадянам легше уникнути податкових зобов'язань. Віртуальна валюта діє як цифрове вираження вартості, слугуючи засобом зберігання (обігу) і розрахунковою одиницею. У деяких спільнотах віртуальну валюту можна використовувати подібно до реальної валюти, хоча вона не має характеристик реальної валюти [27].

Звернемо увагу на те, що не є віртуальною валютою[28]:

- цифрові блоки, що використовуються як частина передплатених карткових послуг;
- цифрові одиниці, що пред'являються до повернення у вигляді послуг (товарів, покупок, знижок) їх видавця та інші підприємці в рамках бонусної програми або програми лояльності;
- цифрові одиниці, які можна обміняти на інші цифрові одиниці за іншими бонусними програмами або програмами лояльності, які не можна обміняти на віртуальну або фіатну валюту;
- цифрові одиниці, що використовуються виключно на платформах онлайн-ігор. Ці цифрові пристрої не є комерційно доступними та не можуть використовуватися за межами конкретної ігрової онлайн-платформи. Вони не можуть бути повернені або конвертовані у віртуальну або фіатну валюту або у вигляді реальних послуг (товарів, покупок, знижок) [28].

Електронні гроші — еквівалент реальних грошей, що зберігаються в електронному гаманці. Електронний гаманець — пристрій або програмне забезпечення, де можна зберігати електронні гроші та користуватися ними: оплачувати товари та послуги, переводити іншим користувачам, міняти на готівку та на безготівкові кошти. В Україні термін “електронний гаманець” затверджений Законом про платіжні послуги та визначений як “акаунт для обліку, зберігання електронних грошей та здійснення операцій з ними” [29]. Як бачимо, e-money, випущені емітентом електронних грошей для виконання платіжних операцій, — це інструмент безготівкових розрахунків у національній платіжній валюті. Власник електронних грошей за допомогою спеціального програмного забезпечення може купувати товари, перераховувати ці гроші іншим особам, змінювати їх на інші електронні гроші, дарувати їх. А також може

отримувати e-money від інших осіб. За фактом, це повноцінні гроші, які можуть звертатися нескінченно. Якщо власник електронних грошей захоче їх перетворити на готівку чи безготівку, він звертається до банку. Банк виконує конвертацію.

Залежно від технології, яка використовується для зберігання цієї грошової вартості, електронні гроші можуть бути апаратними (hardware-based) та програмними (software-based). Приклад останніх — платіжні картки, віртуальні картки або платіжні рахунки[29]. Найпопулярніші електронні гаманці в Україні — на картах Visa та MasterCard. Синоніми електронних грошей: e-money, e-гроші, електронна готівка, електронні обміни. Також використовується термін дигітальна (від англ. Digital) альтернатива готівки.

Під поняття електронних грошей потрапляють практично всі популярні платіжні системи, зокрема PayPal та інші. Європейський центральний банк (The European Central Bank, ECB) визначає електронні гроші як грошову вартість, що зберігається в електронному вигляді та завдяки інформаційним технологіям використовуються на пристроях для здійснення платежів. Згідно із законодавством України, електронні гроші — одиниці вартості, випущені емітентом електронних грошей для виконання платіжних операцій, що зберігаються на електронному пристрої. Вони приймаються як засіб платежу іншими особами, ніж особа, яка їх випускає, і є грошовим зобов'язанням цієї особи, яка виконується в готівковій або безготівковій формі.

Згідно з Законом України «Про віртуальні активи»[30], віртуальний актив розглядається як нематеріальне благо, що є об'єктом цивільних прав, має вартість та виражене сукупністю даних в електронній формі. Віртуальний актив може посвідчувати майнові права, зокрема права вимоги на інші об'єкти цивільних прав.

Закон виділяє такі види віртуальних активів:

- незабезпечені – віртуальні активи, що не посвідчують жодних майнових або немайнових прав (до прикладу, Bitcoin);
- забезпечені – віртуальні активи, що посвідчують майнові права, зокрема права вимоги на інші об'єкти цивільних прав (до прикладу, окремі стейблкоїни);
- фінансові – віртуальні активи, забезпечені цінними паперами або гривнею (до прикладу, сек'юриті-токени).

Одним із ключових учасників ринку віртуальних активів є постачальники послуг, пов'язаних з оборотом віртуальних активів. Ними визнаються виключно суб'єкти господарювання юридичні особи, які провадять в інтересах третіх осіб один або декілька з таких видів діяльності, що вимагають отримання спеціального дозволу відповідно до Закону [30]. Щодо операцій з віртуальними активами, Закон передбачає можливість набуття права власності на віртуальний актив за фактом його створення, внаслідок вчинення і виконання щодо нього правочину та на підставі норм закону або рішення суду. Право власності на віртуальний актив засвідчується володінням ключа такого віртуального активу, крім окремих випадків, визначених цим Законом. Законом встановлено, що розпорядження забезпеченим віртуальним активом вважатиметься розпорядженням майновим правом на об'єкт забезпечення цього віртуального активу. При цьому варто мати на увазі, що під час вчинення правочину щодо розпорядження забезпеченим віртуальним активом Закон вимагає дотримання встановлених вимог щодо форми або істотних умов правочину про розпорядження об'єктом забезпечення віртуального активу. Одним із ключових обмежень, передбачених Законом, є заборона використовувати віртуальні активи в якості засобу платежу на території України та обмінювати їх на майно (товари), роботи (послуги). Таким чином, якщо правочин щодо майна (товарів), робіт (послуг) підпадатиме під сферу регулювання Закону, проведення розрахунків із використанням криптовалют буде неможливо. [30]

Слід зазначити, що будь-яке обмеження встановлених ринком правил є не виправданим. Виняток становлять рішення загального характеру. Зокрема, Австралія встановила, що регулювання токенів, а також регулювання правовідносин, пов'язаних з ними, визначається з урахуванням фактичного змісту правовідносин, тобто як торгівля відповідно до права компаній (подібно до торгівлі цінними паперами) або відповідно до Закону про захист прав споживачів. У таких умовах доцільним видається підхід, який вимагає широкого використання гнучких регуляторних інструментів ізольованого середовища, як це практикується в багатьох інших країнах. В Австралії транзакції, здійснені у віртуальних валютах, класифікуються як бартерні контракти. Транзакції Біткойну для особистого користування не оподатковуються за умови, що вони використовуються для власного використання, а вартість контракту нижча 10 тисяч

австралійських доларів. Майнінг і трейдинг вважаються біржовою торгівлею та обкладаються податками. Криптовалютні біржі повинні платити 10% податку з продажу за кожну транзакцію як і будь-яка юридична особа юридична особа, яка пропонує товари та послуги [31].

Ізраїль встановив податок на прибуток від продажу криптовалют, ставки якого є диференційованими до 25 % від загальної ціни продажу. Крім того, всі операції, пов'язані з криптовалютою та отриманням прибутку, включаючи майнінг, включені до «бізнес-категорії» і, відповідно, обкладаються податком на прибуток за ставкою 17 % [32]. Враховуючи складність документального підтвердження операції з криптовалютою, податкові органи дозволяють таке підтвердження через відповідні паперові записи, банківські виписки, скріншоти.

У Сполучених Штатах у 2014 році Служба внутрішніх доходів оголосила, що для цілей федерального оподаткування вона розглядатиме цифрову валюту як вид власності. Прибуток, отриманий від продажу криптовалют буде розглядатись як збільшення капіталу. Американські тарифи диференційовані залежно від терміну операції. Якщо період операції складає до 1 року, то ставка складає 25 %, понад 1 рік – ставки коливаються від 0 % до 20 %. Разом з тим, криптовалютний прибуток розглядається як неотриманий дохід для цілей оподаткування на незаплановані надходження по програмі Medicare, внесений в рамках Закону про доступну допомогу. Як наслідок, платники податку зі змінним скоригованим валовим доходом понад 200 000 доларів США сплачують додатково 3,8 % прибуткового податку [33].

Як показує аналіз зарубіжного досвіду, криптовалюта досить успішно використовується як платіжний засіб у Європейському Союзі (далі – ЄС) та Японії. Країни Європейського Союзу остаточно схвалили перший у світі всеосяжний набір правил для регулювання криптоактивів. Ці правила вимагають, щоб фірми, які хочуть випускати, торгувати і зберігати криптоактиви, токенизовані активи і стейблкоїни в 27 країнах Євросоюзу, отримали ліцензію. Криптофірми заявляють, що хочуть визначеності в регулюванні, чинячи тиск на країни, щоб вони копіювали правила ЄС, а на регуляторів – щоб вони розробили глобальні норми для транскордонної діяльності.[34]

Криптовалюти згадуються в документах Групи розробки фінансових заходів боротьби з відмиванням грошей (FATF). У судовій практиці платіжним засобом вважається криптовалюта. [35] У 1989 р. на зустрічі керівників країн Великої Сімки в Парижі було створено Групу з розробки фінансових заходів боротьби з відмиванням грошей (FATF). Визнаючи загрозу для банківської системи і фінансових установ, глави держав або урядів країн Великої Сімки та президент Європейської Комісії скликали Групу з розробки фінансових заходів, до складу якої увійшли країни - члени Великої Сімки, Європейська Комісія та вісім інших країн. Слід зазначити, що позиція Держфінмоніторингу щодо майнінгу, віртуальних валют, платіжних продуктів і послуг на базі віртуальних валют (далі — ППВВ), а також щодо ідентифікації учасників ППВВ є відзеркаленням актуальної на теперішній час позиції Групи з розробки фінансових заходів боротьби з відмиванням грошей (FATF) з окреслених питань. [36]

Як слідує з викладеного вище, ринок криптоактивів набуває у світі все більшу підтримку та популярність. Останніми роками привертає все більше уваги як з боку інвесторів, так і з боку державних регуляторів ринок криптоактивів в Україні. Криптовалюти та інші криптоактиви стали важливим елементом фінансового ринку, сприяючи розвитку нових фінансових технологій (FinTech) та забезпечуючи альтернативні інвестиційні можливості. Розглянемо сучасні тенденції ринку криптоактивів в Україні та їх економічну сутність.

Україна була однією з перших країн, яка почала активно використовувати криптовалюти. Перші транзакції з біткоїном в Україні почали здійснюватися ще в 2011-2012 роках. З тих пір ринок криптоактивів значно виріс, і зараз Україна входить до десятки країн світу за обсягом операцій з криптовалютами.

Основні Тенденції Ринку Криптоактивів в Україні свідчать про Зростання Інтересу до Криптовалют. За останні роки спостерігається значне зростання інтересу до криптовалют серед українців. Це обумовлено кількома факторами. По-перше – це інфляція та нестабільність гривні. Через економічні кризи та інфляцію багато українців шукають способи зберегти свої заощадження, що підвищує інтерес до криптовалют. По-друге-технологічна обізнаність. З розвитком інформаційних технологій все більше людей мають доступ до знань про криптовалюти та способи

їх використання. По-третє – глобалізація фінансових ринків. Вільний доступ до міжнародних фінансових ринків та бірж спрощує процес купівлі та продажу криптоактивів [37].

Останнім часом в Україні спостерігається активізація процесу регулювання ринку криптоактивів. Зокрема, у 2021 році був ухвалений закон "Про віртуальні активи", який встановлює правовий статус криптовалют та діяльності, пов'язаної з ними. Основні положення цього закону включають наступне [30].

1.Правове визначення криптоактивів. Закон визначає криптовалюти як віртуальні активи, які можуть бути використані як засіб обміну, накопичення вартості та цифровий актив.

2.Регулювання діяльності постачальників послуг, пов'язаних з віртуальними активами. Встановлені вимоги до компаній, що надають послуги зберігання, обміну та інших операцій з криптовалютами.

3.Підзвітність та прозорість: Впроваджені вимоги щодо звітності та прозорості операцій з криптоактивами для запобігання фінансовим злочинам, таким як відмивання грошей.

В Україні спостерігається активний розвиток інфраструктури для роботи з криптоактивами. Зокрема, зростає кількість криптобірж, платіжних систем та банкоматів, що приймають криптовалюти. Також з'являються нові сервіси, що дозволяють використовувати криптовалюти для оплати товарів і послуг. Криптоактиви стали популярним інвестиційним інструментом в Україні. Багато інвесторів бачать у криптовалютах можливість отримати високий прибуток у короткий термін. Водночас, ринок криптовалют залишається високоризиковим через його волатильність та нерегульованість. Основні інвестиційні тенденції включають торгівлю на криптобіржах, інвестиційні фонди і майнинг. Все більше українців торгують криптовалютами на міжнародних та локальних криптобіржах. З'являються інвестиційні фонди, що спеціалізуються на криптоактивах. Видобуток криптовалют залишається популярним видом інвестиційної діяльності, особливо у регіонах з низькими цінами на електроенергію.

Економічна сутність криптоактивів складається в тому, що криптовалюти початково розроблялися як засіб обміну, альтернативний традиційним фіатним валютам. Вони дозволяють здійснювати транзакції без посередників, таких як банки, що може знижувати витрати та підвищувати швидкість операцій.

Однією з ключових характеристик криптовалют є їх здатність до накопичення вартості. Це робить їх привабливими для інвестицій та збереження капіталу, особливо у періоди економічної нестабільності.

Криптоактиви дозволяють диверсифікувати інвестиційний портфель, що знижує ризики та підвищує потенційну дохідність. Інвестори можуть використовувати криптовалюти як інструмент для хеджування ризиків, пов'язаних з традиційними фінансовими ринками.

Суттєвою якістю криптовалют слід зазначити їх здібність стимулювати розвиток нових технологій, таких як блокчейн, що має широкий спектр застосувань у різних галузях економіки. Наприклад, технологія блокчейн використовується для створення смарт-контрактів, децентралізованих фінансових систем (DeFi) та інших інноваційних рішень.

Водночас, розвиток ринку криптоактивів супроводжується певними викликами та ризиками: волатильність, регуляторні ризики та безпека. Ціни на криптовалюти можуть різко змінюватися протягом короткого періоду, що підвищує інвестиційні ризики. Зміни у законодавстві можуть впливати на ринок криптоактивів, створюючи невизначеність для інвесторів та підприємців. Криптовалюти піддаються ризику кібератак та шахрайства, що вимагає високого рівня безпеки для їх зберігання та використання.

Який же вплив здійснюють криптоактиви на економіку України.

Підвищення Інвестиційної Активності. Розвиток ринку криптоактивів сприяє підвищенню інвестиційної активності в Україні. Це, у свою чергу, стимулює розвиток фінансових технологій та залучення капіталу в економіку.

Створення Робочих Місць. Криптовалютний ринок створює нові робочі місця у сфері ІТ, фінансів та суміжних галузях. Це сприяє розвитку високотехнологічних секторів економіки та підвищенню рівня зайнятості.

Підвищення фінансової грамотності. Зростання інтересу до криптовалют сприяє підвищенню фінансової грамотності населення. Люди вчаться користуватися новими фінансовими інструментами, що сприяє розвитку фінансової культури в країні.

Збільшення експортного потенціалу. Україна має значний потенціал для експорту послуг, пов'язаних з криптоактивами та блокчейн-технологіями. Це може стати додатковим джерелом доходу для країни та підвищити її конкурентоспроможність на міжнародному ринку.

Перспективи трансформації глобальної фінансової системи під впливом розвитку ринку криптоактивів є однією з найбільш обговорюваних тем у фінансовій індустрії. Криптовалюти, такі як біткоїн, ефіріум та інші, поряд із технологіями блокчейн, уже змінюють те, як функціонують фінансові ринки та системи, і мають потенціал продовжити трансформацію. Ось кілька основних аспектів, які можуть вплинути на майбутнє фінансової системи:

1. *Децентралізація фінансів (DeFi).* DeFi (Decentralized Finance) — це інфраструктура фінансових послуг, побудована на основі блокчейну, яка дозволяє обійти традиційні банки та фінансові посередники. Цей сектор активно розвивається та пропонує користувачам доступ до таких продуктів, як кредити, депозити, страхування тощо, без необхідності залучення банківських установ. Перспективи DeFi полягають у тому, що фінансові операції стають швидшими, дешевшими та прозорішими, оскільки всі транзакції записуються в блокчейн. Такі системи можуть знизити бар'єри для входу на фінансові ринки, особливо для людей у країнах, де традиційні фінансові установи є менш доступними.

2. *Цифрові валюти центральних банків (CBDC).* Останнім часом багато центральних банків розглядають можливість випуску власних цифрових валют (CBDC). Цифрова валюта центрального банку – це державний цифровий актив, який забезпечується резервами країни. Розробка та впровадження CBDC може призвести до скорочення використання готівки, збільшення швидкості транзакцій та покращення моніторингу фінансової активності. З одного боку, CBDC може значно змінити глобальну фінансову систему, оскільки вони можуть забезпечити державам більший контроль

за внутрішніми та міжнародними фінансовими потоками. З іншого боку, існують побоювання щодо потенційного втручання у конфіденційність користувачів та впливу на роль традиційних банків як посередників.

3. *Інтеграція криптовалют у традиційні фінансові системи.* Попри децентралізовану природу криптовалют, існує тенденція до їх інтеграції у традиційні фінансові системи. Все більше фінансових установ починають приймати або підтримувати операції з криптоактивами, пропонуючи своїм клієнтам можливість інвестувати у криптовалюту або використовувати їх для транзакцій. Банки та інші фінансові установи, наприклад, активно впроваджують рішення для зберігання криптоактивів (custody services), що дозволяє розширити доступ до криптовалют для інституційних інвесторів.

4. *Регуляція криптоактивів.* Уряди по всьому світу все більше зосереджуються на регулюванні криптовалют та інших цифрових активів. З одного боку, регулювання допоможе стабілізувати ринок та захистити інвесторів від шахрайства або нестабільності. З іншого боку, занадто жорсткі правила можуть обмежити інновації та розвиток цієї індустрії. У перспективі розвиток чітких регуляторних рамок може зробити криптовалюту більш доступними для широких мас, включаючи традиційні фінансові установи. Криптоактиви можуть бути вбудовані у більш загальні фінансові моделі та використовуватися як засіб збереження вартості або як механізм платежів у глобальній економіці.

5. *Токенізація активів.* Токенізація фізичних або цифрових активів на блокчейні відкриває нові можливості для фінансових ринків. Завдяки цій технології можна створювати цифрові токени, що представляють акції, нерухомість, твори мистецтва та інші активи. Це дозволяє полегшити торгівлю та інвестиції в ці активи, знижуючи транзакційні витрати і роблячи ринки більш прозорими та доступними. У майбутньому токенізація може значно змінити те, як функціонують ринки капіталу, зробивши їх доступнішими для роздрібних інвесторів та зменшуючи роль посередників.

6. *Транснаціональний характер криптовалют.* Криптовалюти надають можливість створення справді глобальних фінансових систем, які не обмежуються кордонами

національних держав. Це може сприяти розвитку глобальної економіки та полегшити транснаціональні платежі. Однак така децентралізація також викликає питання про роль національних держав у контролі грошових потоків і нагляді за міжнародною фінансовою стабільністю.

7. Виклики та ризики. Попри великі перспективи, криптоактиви і технології, що їх підтримують, стикаються з низкою викликів: волатильність, безпека та велике енергоспоживання. Криптовалюти часто мають високу волатильність, що створює значні ризики для інвесторів. Хакерські атаки та шахрайства з криптоактивами становлять серйозні загрози для користувачів. Майнінг багатьох криптовалют вимагає великих енергетичних ресурсів, що викликає занепокоєння щодо екологічних наслідків.

Висновки.

1. Сучасні тенденції ринку криптоактивів в Україні свідчать про його активний розвиток та зростання. Криптовалюти стали важливим елементом фінансового ринку, пропонуючи нові інвестиційні можливості та сприяючи розвитку фінансових технологій. Однак, ринок криптоактивів також супроводжується певними викликами та ризиками, що вимагає належного регулювання та підвищення рівня безпеки. В цілому, розвиток криптовалютного ринку має позитивний вплив на економіку України, сприяючи зростанню інвестиційної активності, створенню нових робочих місць та підвищенню фінансової грамотності населення.

2. Глобальна фінансова система все більше перетинається з криптоактивами, що відкриває нові можливості для інновацій, підвищення ефективності та децентралізації. Однак для того, щоб криптовалюти та технології на основі блокчейну стали невід'ємною частиною фінансової інфраструктури, необхідно вирішити питання регуляції, безпеки та стабільності. Тенденції розвитку ринку криптоактивів вказують на трансформацію традиційних фінансів у напрямку цифрових, децентралізованих систем, які будуть більш доступними, прозорими та глобальними.

БІБЛІОГРАФІЧНИЙ СПИСОК:

1. Національний банк представив учасникам платіжного ринку та ринку віртуальних активів проєкт концепції е-гривні URL: <https://bank.gov.ua/ua/news/all/natsionalniy-bank-predstaviv-uchasnikam-platijnogorinku-ta-rinku-virtualnih-aktiviv--proyekt-kontseptsiyi-e-grivni>
2. Офіційний сайт Міністерства цифрової трансформації. URL: <https://thedigital.gov.ua/news/vlada-i-biznes-pratsyuvatumut-u-vprovaszhenniblockchain>.
3. Положення про Міністерство цифрової трансформації України: Постанова Кабінету Міністрів України від 18.09.2019 р. № 856. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/856-2019-%D0%BF#Text>
4. Про віртуальні активи: Законопроект № 3637. URL: <https://thedigital.gov.ua/news/zakonoprojekt-pro-virtualni-aktivi-udoshkonaleno-izareestrovano-u-verkhovniy-radi>
5. АРМА налагоджує співробітництво з провідними криптобіржами світу. <https://arma.gov.ua/news/typical/arma-nalagodjue-spirobitnitstvo-z-provid-nimi-kriptobirjami-svitu>
6. Бачо Р.Й. Державне регулювання ринків фінансових послуг в умовах функціонування віртуальних валют (криптовалют). Бізнес Інформ. 2015. № 11. С. 12.
7. Бондаренко О.В. Концепт адміністративного забезпечення віртуальних активів в Україні. KELM (Knowledge, Education, Law, Management). 2023. № 1(53). С. 47–54.
8. Грицай С.О. Правовий режим віртуальних активів. *Juris Europensis Scientia*. 2022. № 2. С. 65–68.
9. Європейські правила. URL: <https://forbes.ua/money/evropeyski-pravidlya-kripti-ukraina-gotue-noviy-zakon-pro-virtualni-aktivi-forbes-diznavsya-dochogo-gotuvatisya-kriptorinku-26042023-13281>
10. Іванюк В.Д. Фінансово-правове регулювання ринку криптовалют в Україні. Дисертація на здобуття вченого ступеня доктора філософії у галузі права. Тернопіль: ЗНУ, <svr/disertacia/ivanuk/dusertacia.pdf>
11. Кобильник Д., Ніконова М. Особливості використання віртуальних активів: фінансово-правовий аспект. *Публічне право*. № 4 (48) (2022) <https://www.publichne-pravo.com.ua/files/48/13.pdf>
12. Консультативна рада з питань регулювання віртуальних активів приступила до розробки змін в профільний закон. Національна комісія з цінних паперів та фондового ринку. URL: <https://www.nssmc.gov.ua/konsultatsiina-radaz-pytan-rehuliuвання-virtualnykh-aktyviv-prystupyla-do-rozrobky-zmin-v-profilnyzakon/>
13. Кулик О. Саморегулювання ринку віртуальних активів: поняття та форми <http://visnyk-ppsp.kpi.ua/article/view/233286>
14. Міжнародна спільнота об'єднує зусилля у протидії злочинам із віртуальними активами. URL: <https://nabu.gov.ua/news/novyny-mizhnarodnaspilnota-obyednuye-zusylyya-u-protydiy-zlochynam-iz-virtualnymy-aktyvamy/>
15. China to crack down on crypto and online pyramid schemes [Electronic resource]. — Access mode: www.thepayers.com/cryptocurrencies-bitcoin-virtual-currencies/china-to-crackdown-on-crypto-and-online-pyramid-schemes/771605-39 (the date of the appeal is 21–25.07.2024).
16. New York Codes, Rules and Regulation: New York State Department of financial services [Electronic resource]. — Access mode: www.dfs.ny.gov/legal/regulations/adoptions/dfsp200t.pdf (the date of the appeal is 21–25.07.2024).
17. U.S. Commodity futures trading commission [Electronic resource]. — Access mode: www.cftc.gov/index.htm (the date of the appeal is 21–25.07.2024).
18. European Parliament [Electronic resource]. — Access mode: www.europarl.europa.eu/portal/en (the date of the appeal is 21–25.07.2024).
19. Global Cryptocurrency Ownership Data 2023 – TripleA. TripleA. Available at: <https://triple-a.io/crypto-ownership-data>.
20. Haber, S., & Stornetta, W. S. (1997). Secure names for bit-strings. У The 4th ACM conference. ACM Press. DOI: <https://doi.org/10.1145/266420.266430>.
21. Liu, Y., & Tsyvinski, A. (2018). Risks and returns of cryptocurrency. *SSRN Electronic Journal*. DOI: <https://doi.org/10.2139/ssrn.3226952>.
22. Yatsyk, T. (2019). Concept of crypto-assets in the financial accounting system. *Young Scientist*, 2(66). DOI: <https://doi.org/10.32839/2304-5809/2019-2-66-64>.

23. Money and Trust: Lessons from the 1620s for Money in the Digital Age. Search eLibrary: SSRN. Available at: https://papers.ssrn.com/sol3/papers.cfm?abstract_id=3119402
24. Global Cryptocurrency Adoption Index – Chainalysis. Chainalysis. URL: <https://blog.chainalysis.com/reports/2022-global-crypto-adoption-index>.
25. Global Cryptocurrency Ownership Data 2023 – TripleA. TripleA. URL: <https://triple-a.io/crypto-ownershipdata>.
26. <https://lenta.ru/news/2024/09/17/v-rossii-soobschili-o-sposobe-obhoda-sanktsiy-cherez-usdt/>
27. Податковий вісник: 2014-16 [Електронні ресурси]. – Режим доступу: https://www.irs.gov/irb/2014-16_IRB (дата доступу: 3 жовтня 2024 р.).
28. Які відмінності між електронними грошима, цифровою валютою та криптовалютою. <https://info.nic.ua/uk/blog-uk/yaki-vidminnosti-mizh-elektronnyu-groshyma-cyfrovoyu-valyutoyu-ta-kryptovalyutoyu/>
29. Закон України «Про платіжні послуги». (Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2023, № 10-11, ст.26) <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1591-20#Text>
30. Закон України «Про віртуальні активи» <https://eba.com.ua/zakon-ukrayiny-pro-virtualni-aktyvy/>
31. The Treasury Australian Government [Electronic resource]. — Access mode: www.treasury.gov.au (the date of the appeal is 21–25.05.2018).
32. Israeli tax authorities to set regulations for cryptocurrency activities [Electronic resource]. — Access mode: www.thepayers.com/cryptocurrencies-bitcoin-virtual-currencies/israeli-taxauthorities-to-set-regulations-for-cryptocurrencyactivities (the date of the appeal is 21–25.05.2018).
33. Bergman A. What You Should Know About Taxation Of Cryptocurrencies / A. Bergman [Electronic resource]. — Access mode: www.forbes.com/sites/greatspeculations/2018/01/03/what-you-should-know-about-taxation-of-cryptocurrencies/ (the date of the appeal is 21–25.07.2024).
34. Євросоюз схвалив перші в світі правила для регулювання ринку криптовалют, – Reuters. https://lb.ua/world/2023/05/16/555557_ievrosoyuz_shvaliv_pershi_sviti.html
35. Огляд законодавства щодо регулювання віртуальних активів у сфері боротьби з відмиванням коштів та фінансування тероризму. К., 2022. 587 с.
37. Група з розробки фінансових заходів боротьби з відмиванням грошей – FATF. <https://fiu.gov.ua/content/uk/fatf.htm>
37. Про урегулювання обігу криптовалют. <https://finmonitoring.in.ua/pro-uregulyuvannya-obigu-kriptoalyut>

REFERENCES:

1. Natsionalnyi bank predstaviv uchastykam platizhnoho rynku ta rynku virtualnykh aktyviv proiekt kontseptsii e-hryvni URL: <https://bank.gov.ua/ua/news/all/natsionalnyi-bank-predstaviv-uchasnykam-platijnogorinku-ta-rinku-virtualnih-aktiviv--proiekt-kontseptsii-e-grivni>
2. Ofitsiyniy sait Ministerstva tsyfrovoy transformatsii. URL: <https://thedigital.gov.ua/news/vlada-i-biznes-pratsyuvatymut-u-vprovaszhenniblockchain>.
3. Polozhennia pro Ministerstvo tsyfrovoy transformatsii Ukrainy: Postanova Kabinetu Ministriv Ukrainy vid 18.09.2019 r. № 856. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/856-2019-%D0%BF#Text>
4. Pro virtualni aktyvy: Zakonoproekt № 3637. URL: <https://thedigital.gov.ua/news/zakonoproekt-pro-virtualni-aktivi-udoshkonaleno-izareestrovano-u-verkhovniy-radi>
5. ARMA nalagodzhuie spivrobitnytstvo z providnyu kryptobirzhamy svitu. <https://arma.gov.ua/news/typical/arma-nalagodzhuie-spivrobitnytstvo-z-provid-nimi-kryptobirjami-svitu>
6. Bacho R.I. Derzhavne rehulivannia ryнкiv finansovykh posluh v umovakh funktsionuvannia virtualnykh valiut (kriptovaliut). Biznes Inform. 2015. № 11. S. 12.
7. Bondarenko O.V. Kontsept administratyvnoho zabezpechennia virtualnykh aktyviv v Ukraini. KELM (Knowledge, Education, Law, Management). 2023. № 1(53). S. 47–54.
8. Hrytsai S.O. Pravovy rezhym virtualnykh aktyviv. Juris Europensis Scientia. 2022. № 2. S. 65-68.

9. Yevropeyski pravyla. URL: <https://forbes.ua/money/evropeyski-praviladlya-kripti-ukraina-gotue-noviy-zakon-pro-virtualni-aktivi-forbes-diznavsya-dochogo-gotuvatisya-kriptorinku-26042023-13281>
10. Ivaniuk V.D. Finansovo-pravove rehuliuвання rynku kryptovaliut v Ukraini. Dysertatsiia na zdobuttia vchenoho stupenia doktora filosofii u haluzi prava. Ternopil: ZNU, svr/disertacia/ivanuk/dusertacia.pdf
11. Kobyl'nyk D., Nikonova M. Osoblyvosti vykorystannia virtualnykh aktyviv: finansovo-pravovyĭ aspekt. Publichne pravo. № 4 (48) (2022) <https://www.publichne-pravo.com.ua/files/48/13.pdf>
12. Konsultatsiina rada z pytan rehuliuвання virtualnykh aktyviv prystupyla do rozrobky zmin v profilnyi zakon. Natsionalna komisiia z tsinnykh paperiv ta fondovoho rynku. URL: <https://www.nssmc.gov.ua/konsultatsiina-radaz-pytan-rehuliuвання-virtualnykh-aktyviv-prystupyla-do-rozrobky-zmin-v-profilnyizakon/>
13. Kulyk O. Samorehuliuвання rynku virtualnykh aktyviv: poniattia ta formy <http://visnyk-ppsp.kpi.ua/article/view/233286>
14. Mizhnarodna spilnota obiednuie zusyl'lia u protydyi zlochynam iz virtualnymy aktyvamy. URL: <https://nabu.gov.ua/news/novyny-mizhnarodnaspilnota-obyednuie-zusyl'lia-u-protydyi-zlochynam-iz-virtualnymy-aktyvamy/>
15. China to crack down on crypto and online pyramid schemes [Electronic resource]. — Access mode: www.thepayers.com/cryptocurrencies-bitcoin-virtual-currencies/china-to-crackdown-on-crypto-and-online-pyramid-schemes/771605-39 (the date of the appeal is 21–25.07.2024).
16. New York Codes, Rules and Regulation: New York State Department of financial services [Electronic resource]. — Access mode: www.dfs.ny.gov/legal/regulations/adoptions/dfsp200t.pdf (the date of the appeal is 21–25.07.2024).
17. U.S. Commodity futures trading commission [Electronic resource]. — Access mode: www.cftc.gov/index.htm (the date of the appeal is 21–25.07.2024).
18. European Parliament [Electronic resource]. — Access mode: www.europarl.europa.eu/portal/en (the date of the appeal is 21–25.07.2024).
19. Global Cryptocurrency Ownership Data 2023 – TripleA. TripleA. Available at: <https://triple-a.io/crypto-ownership-data>.
20. Haber, S., & Stornetta, W. S. (1997). Secure names for bit-strings. U The 4th ACM conference. ACM Press. DOI: <https://doi.org/10.1145/266420.266430>.
21. Liu, Y., & Tsyvinski, A. (2018). Risks and returns of cryptocurrency. SSRN Electronic Journal. DOI: <https://doi.org/10.2139/ssrn.3226952>.
22. Yatsyk, T. (2019). Concept of crypto-assets in the financial accounting system. Young Scientist, 2(66). DOI: <https://doi.org/10.32839/2304-5809/2019-2-66-64>.
23. Money and Trust: Lessons from the 1620s for Money in the Digital Age. Search eLibrary: SSRN. Available at: https://papers.ssrn.com/sol3/papers.cfm?abstract_id=3119402
24. Global Cryptocurrency Adoption Index – Chainalysis. Chainalysis. URL: <https://blog.chainalysis.com/reports/2022-global-crypto-adoption-index>.
25. Global Cryptocurrency Ownership Data 2023 – TripleA. TripleA. URL: <https://triple-a.io/crypto-ownershipdata>.
26. <https://lenta.ru/news/2024/09/17/v-rossii-soobschili-o-sposobe-obhoda-sanktsiy-cherez-usdt/>
27. Podatkovi visnyk: 2014-16 [Elektronni resursy]. – Rezhym dostupu: https://www.irs.gov/irb/2014-16_IRB (data dostupu: 3 zhovtnia 2024 r.).
28. Yaki vidminnosti mizh elektronnyimi hroshyma, tsyfrovoyu valiutoiu ta kryptovaliutoiu. <https://info.nic.ua/uk/blog-uk/yaki-vidminnosti-mizh-elektronnyimi-groshyma-zyfrovoyu-valyutoyu-ta-kryptovalyutoyu/>
29. Zakon Ukrainy « Pro platizhni posluhy». (Vidomosti Verkhovnoi Rady Ukrainy (VVR), 2023, № 10-11, st.26). <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1591-20#Text>
30. Zakon Ukrainy «Pro virtualni aktyvy» <https://eba.com.ua/zakon->

Надійшла до редакції 17.07.2024 р.